

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Sedlčany

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Sedlčany leží ve Středočeském kraji a tvoří 1 z 26ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- rozlohou 449 km² se řadí mezi průměrně velké obvody kraje;
- počtem 22 obcí i počtem obyvatel 22 219, z nichž 7 452 žije v jádrovém městě, je 5. nejmenší.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP ve Středočeském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Sedlčany	22	22 219	7 452	449
Benešov	51	57 815	16 541	690
Dobříš	24	21 536	8 755	318
Příbram	75	70 150	33 553	925
Vlašim	48	25 756	11 769	496
Votice	15	12 312	4 603	289
Průměr za kraj	44	49 685	17 673	424

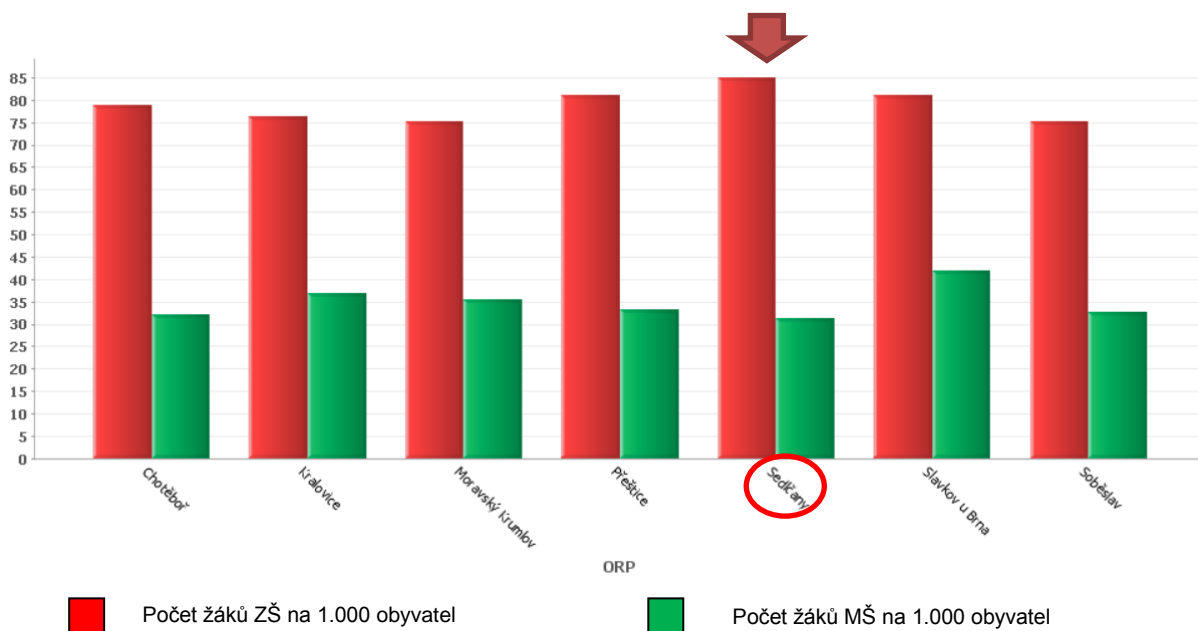
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Středočeského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 22.000 až 22.400 obyvatel (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Chotěboř, Kralovice, Moravský Krumlov, Přeštice, Mariánské Lázně, Slavkov u Brna, Soběslav);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 22 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Hlinsko, Kostelec n. Orlicí, Mnichovo Hradiště, Lanškroun, Semily, Veselí n. Moravou);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 7.300 až 7.600 (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Bílovec, Frýdlant, Mikulov, Moravské Budějovice, Odry).

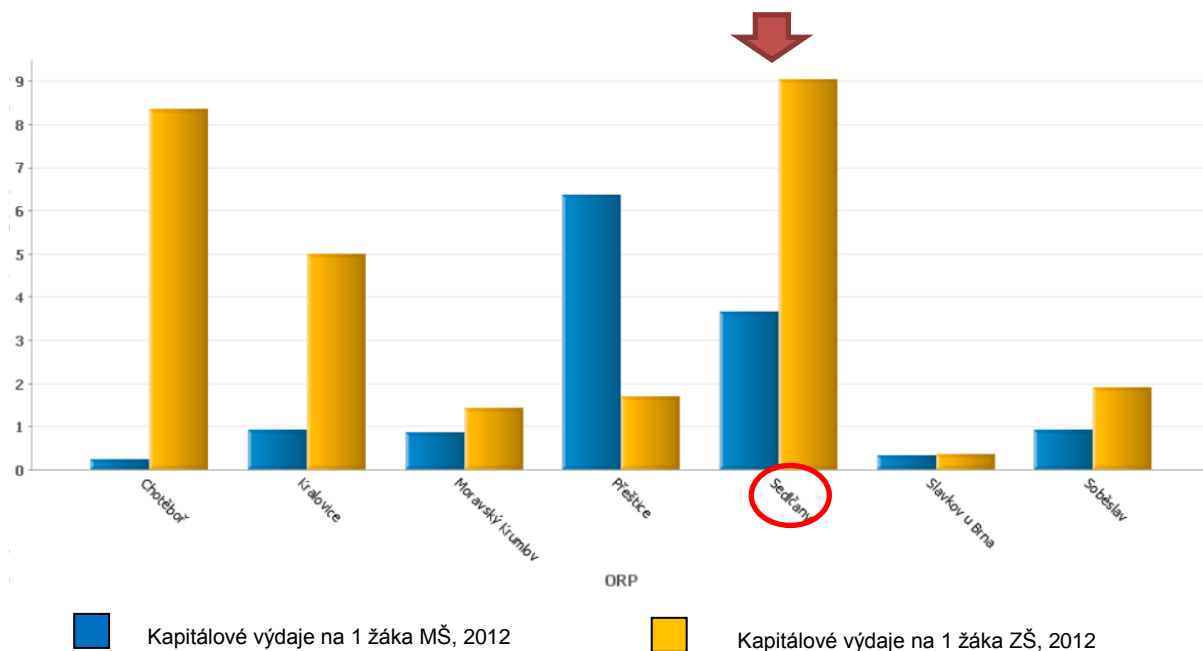
2. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Sedlčany porovnání **počtu žáků ZŠ a MŠ**. Sedlčanský obvod má nejvyšší počet žáků ZŠ (85,1) a nejnižší počet žáků MŠ (31,3) na 1.000 obyvatel mezi obvody s podobným počtem obyvatel. Dále je z hlediska benchmarkingu zajímavý pohled na **kapitálové výdaje na žáky**. Situace je následující: kapitálové výdaje na žáky ZŠ jsou nejvyšší mezi sledovanými obvody (9,1 tis. Kč) a kapitálové výdaje na žáky MŠ jsou 2. nejvyšší (3,7 tis. Kč).

Obrázek 1: Počet žáků MŠ/ZŠ na 1.000 obyvatel (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 22.000 až 22.400)

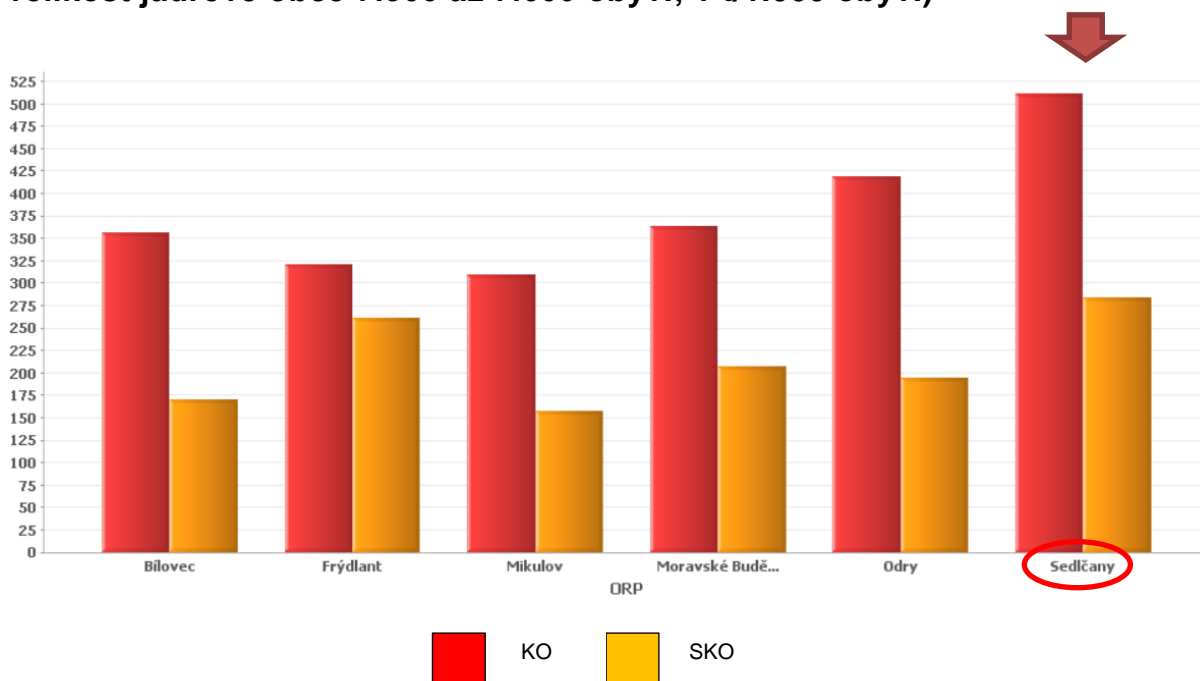
Obrázek 2: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 22.000 až 22.400) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

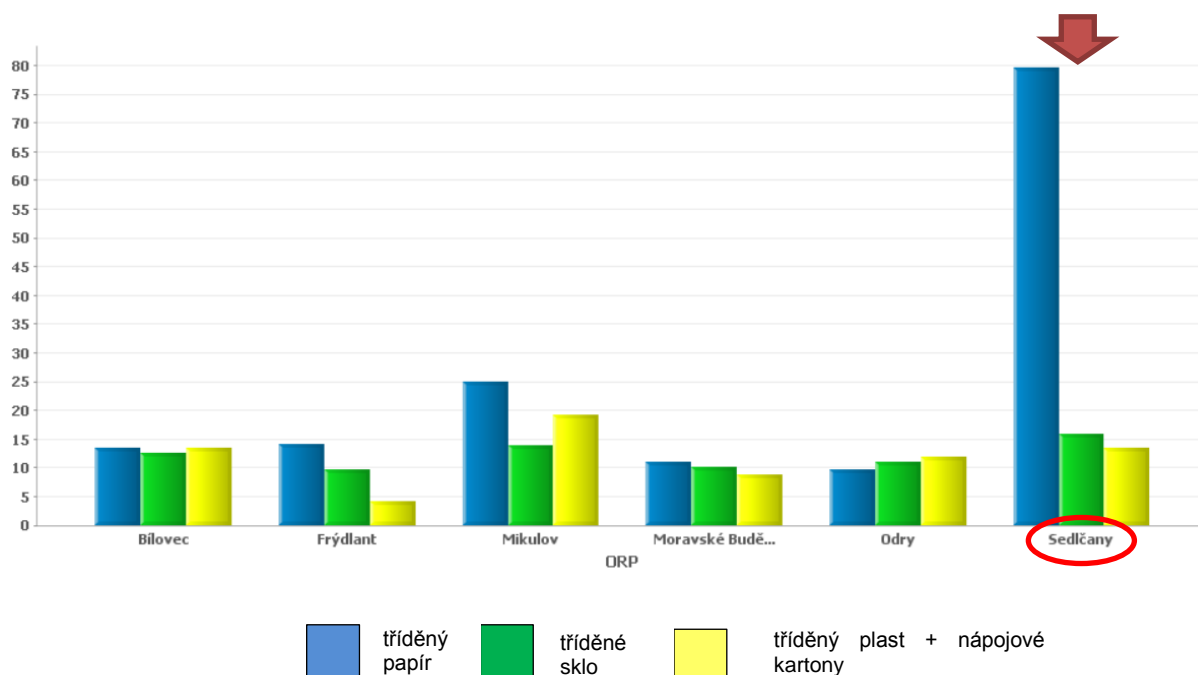
3. Odpadové hospodářství

U problematiky odpadového hospodářství je třeba zmínit srovnání **měrné produkce komunálního odpadu (KO), směsného komunálního odpadu (SKO) a tříděného odpadu** s dalšími obvody ORP vybranými dle kritéria velikosti jádrové obce. Produkce KO je u SO ORP Sedlčany v uvedeném výběru největší: ca 510 t/obyv., produkce SKO rovněž: ca 285 t/obyv. (Stejné závěry přináší i komparace dle kritéria počtu obyvatel nebo velikosti jádrové obce.) A také produkce tříděného papíru a plastu je mezi srovnávanými obvody nejvyšší: ca 80 t/1.000 obyv., respektive 15,8 t/1.000 obyv. Produkce tříděného plastu včetně nápojových kartonů je už průměrná: 13,4 t/1.000 obyv.

Obrázek 3: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 7.300 až 7.600 obyv.; v t/1.000 obyv.)

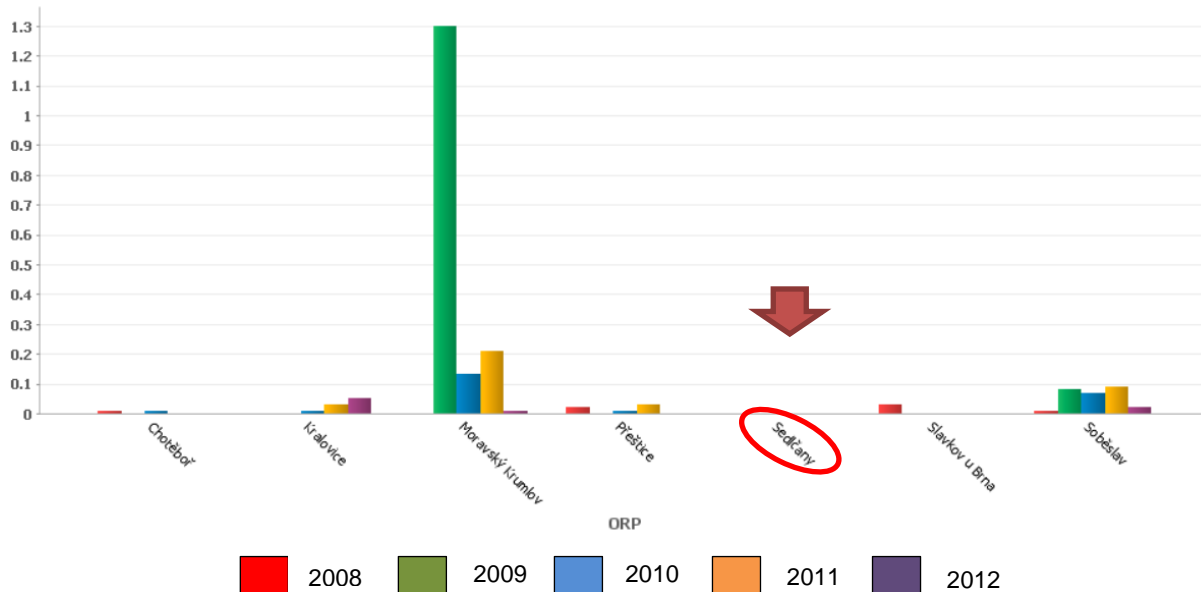
Obrázek 4: Měrná produkce tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 7.300 až 7.600 obyv.; v t/1.000 obyv.)

4. Sociální služby

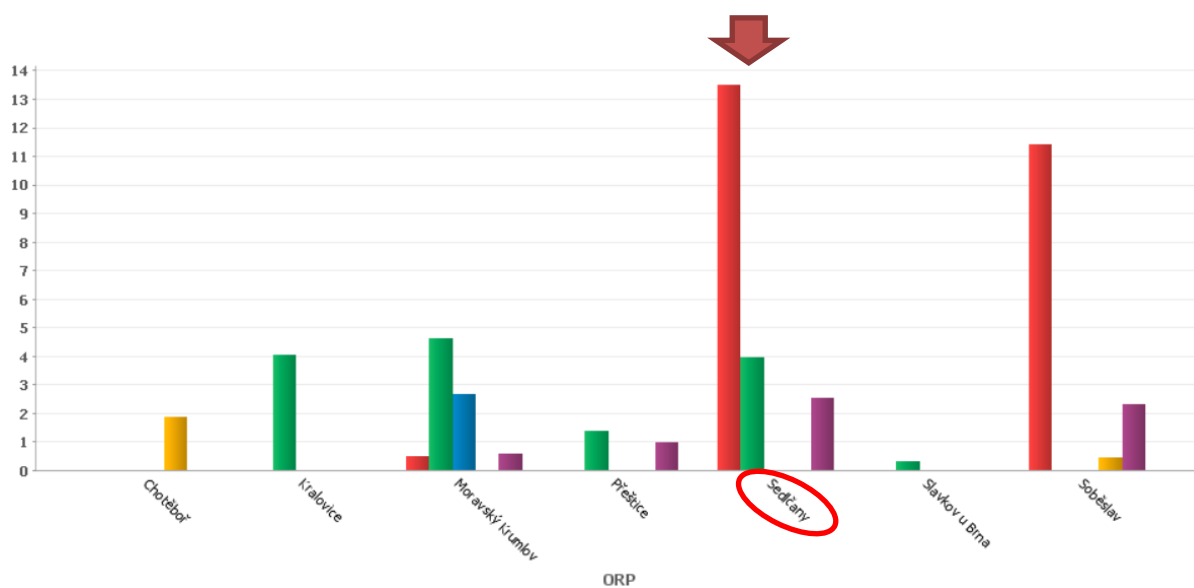
Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **kapitálových**, tj. investičních, **výdajů na obyvatele**. V tomto ohledu je situace u SO ORP Sedlčany zcela limitní – dosahují nulové hodnoty ve všech sledovaných letech 2008 – 2012. I když některé další srovnávané SO ORP také nevykazují velké investiční výdaje na sociální služby (např. SO ORP Slavkov u Brna nebo Chotěboř), přesto byly v této oblasti alespoň minimálně aktivní.

Obrázek 5: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 22.000 až 22.400) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Také je na místě zmínit srovnání **kapacity jednotlivých zařízení sociálních služeb** SO ORP s obdobným počtem obyvatel. SO ORP Sedlčany vykazuje kapacitu jen u domovů pro seniory, domovů pro osoby se zdravotním postižením a chráněného bydlení. Kapacita domovů pro seniory je však poměrně vysoká: 13,5 na 1.000 obyvatel, což potvrzuje nejvyšší dosažený počet i při komparaci dle jiných kritérií (počtu obcí nebo velikosti jádrové obce). Pro kompletní informaci – kapacita domovů pro osoby se zdravotním postižením je 3,96 na 1.000 obyv., kapacita chráněného bydlení je 2,5 na 1.000 obyv.

Obrázek 6: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 22.000 až 22.400) na 1.000 obyvatel

- kapacita domovů pro seniory
- kapacita domovů pro osoby se zdrav. postižením
- kapacita domovů se zvláštním režimem
- kapacita chráněného bydlení
- kapacita azylových domů

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Sedlčany	
základní charakteristika	<p>ve Středočeském kraji je správní obvod ORP Sedlčany:</p> <ul style="list-style-type: none"> • počtem obcí i počtem obyvatel 5. nejmenší • rozlohou se řadí mezi průměrně velké obvody kraje
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoký počet žáků ZŠ na 1.000 obyvatel • nízký počet žáků MŠ na 1.000 obyvatel • vysoké kapitálové výdaje na žáky ZŠ a MŠ
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoká měrná produkce KO a SKO • vysoká produkce tříděného papíru a skla
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nulové kapitálové výdaje na sociální služby na obyvatele • vysoká kapacita domovu pro seniory

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad